Złapać wiatr w pomorskie żagle wiedzy

REALIZACJA PROJEKTU W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 2 W USTCE

***

Kiedy jako nastolatka zdobywałam patent żeglarza jachtowego na obozie w Łebie, nie przypuszczałam, że po wielu latach ta pasja i miłość do żeglarstwa oraz doświadczenie nabyte podczas wielu rejsów z moją rodziną i przyjaciółmi po Mazurach, przydadzą się w mojej pracy nauczycielskiej.

Od trzech lat prowadzę w naszej szkole koło żeglarskie dla dzieci z klas młodszych (w latach 2010-2012 w ramach projektu „Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży"). Opieram się na **ogólnopolskim programie „Junga@Kadet"**, skierowanym do dzieci młodszych i szkół o skromnej bazie sprzętowej, opracowanym przez Polski Związek Żeglarski.

Podczas zajęć dzieci zdobywają podstawową wiedzę o żeglarstwie, o polskich akwenach, historii i tradycjach żeglarskich. Uczą się wiązać węzły marynarskie, śpiewać szanty, przewidywać pogodę. Kształtują odpowiednie postawy: odpowiedzialność, dyscyplina i obowiązkowość. Nawiązaliśmy ścisłą współpracę z usteckim Klubem Żeglarskim „OPTY". Komandor klubu – Leszek Kasperowicz, wypożyczył nam jachcik *Optymist*, który ustawiliśmy w naszej sali. Służy nam on do poznania budowy jachtu, nauki prac bosmańskich, uczymy się też pływania „na sucho". Oswajanie z wodą zaczęliśmy od pływania motorówką i szalupą po porcie w Ustce. Organizujemy wycieczki, ogniska i zabawy żeglarskie. Mam nadzieję, że pośród moich małych żeglarzy znajdzie się następca kapitana Edwarda Zająca i Nataszy Caban, którzy rozsławili Ustkę na całą Polskę.

***

W tym roku szkolnym uczestniczymy w Projekcie Edukacji Morskiej Urzędu Marszałkowskiego w Gdańsku, współfinansowanym przez Unię Europejską i budżet państwa, realizowanym przy współpracy z Fundacją *Navigare* Mateusza Kusznierewicza oraz Ligą Morską i Rzeczną. Projekt skierowany jest do uczniów klas piątych szkół podstawowych, do gimnazjów, a nawet przedszkoli. Celem działań jest przede wszystkim rozwój kompetencji kluczowych: matematycznych, naukowo-technicznych, komunikowanie się w języku polskim i obcym, rozwijanie przedsiębiorczości i inicjatywności, ekspresji kulturalnej, kompetencji społecznych i obywatelskich. Niezwykle ważnym celem zakładanym w projekcie jest też wzmocnienie poczucia tożsamości regionalnej – że jesteśmy znad morza.

Działania proponowane w ramach **projektu** prowadzonego pod hasłem **„Złap wiatr w pomorskie żagle wiedzy"**, dotyczą tematyki morskiej i żeglarskiej. Spotkania nawiązują do bogatej tradycji naszego regionu i Ustki. To tu w latach 80-tych XX wieku żeglarze skupieni wokół Okręgowego Związku Żeglarskiego organizowali dla dzieci i młodzieży od lat 10 do 18 rejsy po morzu na żaglowcu *Generał Zaruski*.

Założeniem projektu morskiego jest powiązanie wiedzy zdobytej w szkole podczas zajęć pozalekcyjnych (w wymiarze 8 spotkań po 2 godziny lekcyjne z każdą grupą projektową) z umiejętnościami zdobytymi w trakcie praktycznych zajęć na wodzie. Dodatkową atrakcją ma być udział w żeglarskich piknikach naukowych, wycieczkach do muzeum oraz uczestniczenie w obozie żeglarskim podczas wakacji dla 10% wyróżnionych uczniów.

Aby przygotować się do realizacji zadań szkolnego opiekuna grup projektowych, wzięłam udział w kursie zorganizowanym przez CEN w Gdańsku, który odbył się w wymiarze 24 godzin + 6 godzin pracy własnej. Zajęcia prowadzone były się w ODN w Słupsku i uczestniczyli w nich nauczyciele z okolic Wejherowa, Lęborka, Bytowa, Ustki i Słupska. Na zakończenie kursanci musieli napisać swoje miniprojekty zajęć morskich.

Uczestniczyłam też w konferencji regionalnej w ramach projektu edukacji morskiej, zorganizowanej przez Departament Edukacji i Sportu przy UMWP w Gdańsku, na której poznałam ekipę koordynatorów projektu morskiego z Urzędu Marszałkowskiego. Są to ludzie kompetentni, bardzo otwarci i życzliwi, na których pomoc można zawsze liczyć.

Przygotowana do pracy metodą projektu, posiadając potrzebną wiedzę na temat żeglarstwa, rozpoczęłam pracę z chętnymi uczniami z klas V. Doboru uczestników dokonali wychowawcy, po rozmowie z rodzicami uczniów, na podstawie ocen z zachowania i zgodnie z zainteresowaniami dzieci. Zaskoczeniem dla mnie było to, że na 20 osób, które zadeklarowały swój udział w projekcie morskim, jest tylko 6 chłopców. W naszym projekcie uczestniczą dzieci z miasta i okolicznych wsi: wnuki żeglarzy, marynarzy, rybaków, bezrobotnych, rolników, urzędników, a nawet sierota z RDD.

Utworzyłam 3 grupy projektowe, które wybrały tematykę do realizacji i dla rozróżnienia – swój charakterystyczny kolor.

Grupa I – Niebiescy wybrali temat: „Mieszkańcy krajów nadbałtyckich". Swój wybór uzasadnili tym, że uczą się języka niemieckiego i angielskiego, interesują się geografią i krajami europejskimi, byli członkami klubu europejskiego i często mają kontakt z turystami z Niemiec i Danii podczas wakacji. Celem ich pracy ma być poznanie specyfiki Morza Bałtyckiego i zwyczajów ludzi, którzy nad nim mieszkają.

Grupa II – Zieloni wybrali tematykę żeglarską: „Hej żeglujże, żeglarzu". Kilkoro uczniów pochodzi z rodzin o tradycjach żeglarskich i morskich. Chcą poszerzyć swoją wiedzę na temat żeglarzy, żeglarstwa i żeglowania. Chcą spotykać się z ciekawymi ludźmi morza i pływać na jachtach.

Grupa III – Czerwoni wybrali temat: „Skarby Bałtyku". Interesują się florą i fauną Morza Bałtyckiego, jego zasobami, skarbami i bogactwami naturalnymi. Chcą poznać przepisy na smaczne potrawy z ryb, badać zasolenie wód Bałtyku, spotykać się z ciekawymi ludźmi i wykonywać doświadczenia z wodą.

Wszyscy uczestnicy projektu zadeklarowali, że chcą się dobrze bawić, wyjeżdżać na wycieczki, pływać na jachtach i wygrać udział w obozie żeglarskim.

***

Udało się zrealizować następujące cele:

Kompetencje kluczowe: świadomość i ekspresja kulturalna – Uczniowie podczas pierwszych zajęć wykonali skrzynie skarbów i udekorowali je elementami morskimi, takimi jak: żaglówki, ryby, rozgwiazdy itp. Do skrzyń wkładają swoje wytwory: prezentacje, opracowania, materiały. Dziewczynka z grupy II wykonała w pracowni ceramicznej, do której uczęszcza na zajęcia artystyczne, jacht marzeń. Inna, z grupy III, zrobiła na szydełku ośmiornicę z włóczki i z pomocą swojego taty – pejzaż morski techniką wypalania w drewnie. Chłopiec z grupy II zrobił makramę z cienkiego sznurka żeglarskiego. Wspólnie malowaliśmy farbami prace plastyczne przedstawiające żaglowce. Grupa I stworzyła z kartonu flagi wszystkich krajów nadbałtyckich, nazwy tych państw i ich stolic. Dziewczynka z grupy III samodzielnie wymyśliła i wykonała grę planszową „Skarby Bałtyku".

Kompetencje kluczowe: informatyczne i naukowo-techniczne. Dzieci, przygotowując się do zajęć, korzystają z internetu, materiał zapisują na pendrive i prezentują go przy użyciu laptopa oraz projektora. Wykonaliśmy szereg doświadczeń z wodą, lodem, bursztynem, zrobiliśmy kompasy z gwoździa i korka, badaliśmy, co sprzyja pływalności łódki.

Kompetencje kluczowe: komunikacja i posługiwanie się językami obcymi – Dziewczynki z grupy I napisały listy w języku niemieckim i angielskim do kolegów z Niemiec i Danii, w których opisały naszą szkołę, piękną Ustkę i nasz projekt morski. Listy zostały wysłane na adresy osób wyszukanych w internecie.

Poczucie tożsamości regionalnej – Wszyscy uczestnicy projektu uczą się przygotowywać potrawy regionalne z ryb. Nasze śledziki w pięciu smakach wykonane przez grupę I stały się świetnym prezentem dla wiceburmistrza Ustki podczas spotkania w miejskim Ratuszu. Wykonaliśmy też książkę kucharską z przepisami na potrawy z ryb. Dziewczynki z grupy III nauczyły się piec tort „Przysmak kapitana", który był prezentem dla kapitana Edwarda Zająca. Dzieci z grupy II nauczyły się piec rogaliki z różą.

Kompetencje społeczne i obywatelskie – Nawiązaliśmy współpracę ze Szkołą Podstawową nr 9 w Słupsku, która również uczestniczy w projekcie morskim. Nasze placówki łączą też osoby patronów, którzy byli komandorami, a nasza przyjaźń pięknie wpisuje się ideę dwumiasta. Zaprosiliśmy dzieci wraz z opiekunkami: Iwoną Poźniak i Beatą Grądzką, do naszej szkoły na spotkanie z ciekawymi ludźmi morza: kapitanem Edwardem Zającem – samotnym żeglarzem i zwycięzcą regat atlantyckich oraz komandorem Ryszardem Kwiatkowskim – żeglarzem i ówczesnym wiceburmistrzem Ustki. Z kolei SP 9 zaprosiła nas na Ogólnopolski Festiwal Marynistyczny „Łajba", który odbył się w Słupskim Inkubatorze Przedsiębiorczości. Nasz uczeń został laureatem Złotej Kotwicy w kategorii fotoreportaż. Młodzi żeglarze spotkali się też z komandorem Zenonem Jasikiem, organizatorem obozów żeglarskich dla dzieci i młodzieży, który opowiadał nam, jak wygląda szkolenie żeglarskie na obozie.

Na kwiecień mamy zaplanowany wyjazd do GOK w Potęgowie na żeglarskie warsztaty edukacyjne. Przejazd autokarem, zajęcia z instruktorami i obiad zapewniają organizatorzy za darmo. Na początku czerwca jedziemy na praktyczne zajęcia żeglarskie do miejscowości Funka nad Jeziorem Charzykowskim lub do Pucka, gdzie dzieciaki będą wreszcie mogły połączyć teorię z praktyką i wraz z instruktorami z Fundacji *Navigare* Mateusza Kusznierewicza, zrobią pierwsze kroki żeglarskie na wodzie. Oprócz pływania będą malowali, wiązali węzły, śpiewali szanty, zjedzą obiad i dostaną pamiątkowe koszulki.

***

W wyniku naszej całorocznej działalności zyskaliśmy wielu przyjaciół: usteckich żeglarzy, wspaniałych samorządowców, działaczy miejscowych klubów żeglarskich, rybaków i marynarzy. Czasami trudno mi było zmobilizować uczniów do systematycznego przygotowania się do prezentacji, niektóre dzieci ciężko chorowały tej zimy i opuszczały zajęcia, ale najbardziej cieszą się z atrakcyjnych wyjazdów. Są zadowolone, że uczestniczą w czymś innym, ciekawym, że są członkami elitarnej grupy. One już wiedzą, że żeglarstwo to wspaniała przygoda, to sposób na ciekawe życie, to pasja i przygoda. A poza tym żeglarstwo, pojmowane jako ciekawy sposób spędzania wolnego czasu i kształtowania charakteru młodego człowieka, jest doskonałym środkiem wychowawczym. Kto wie, może uda się zaszczepić moim uczniom bakcyla morskości i doczekamy się kiedyś następców wielkich żeglarzy? Życzę tego sobie i im z całego serca, bo wspaniale jest robić coś z zamiłowania. ✦

Anna Poturaj
nauczycielka i opiekunka grup projektowych
w projekcie morskim
w Szkole Podstawowej nr 2 w Ustce